

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalnej kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Dokument służy wypracowaniu strategii wdrażania dostępności w instytucji kultury. Wskazuje najważniejsze zagadnienia i obszary, które muszą być wzięte pod uwagę w sytuacji tworzenia planu inicjowania i rozwijania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury.

Regulamin zadania 1 w projekcie: „Projektowanie uniwersalnej kultury – dostępność w instytucjach kultury”, definiuje Strategię wdrożenia modelu dostępności jako – dokument opisujący sposób wdrożenia modelu dostępności, uwzględniający m.in. cele i harmonogram działań, dobór narzędzi niezbędnych do tworzenia oferty kulturalnej z partycypacyjnym udziałem grupy docelowej, opis zasad komunikacji z grupą docelową oraz interesariuszami działań IK, sposobu identyfikacji potrzeb i doboru środków ich zaspokajania, identyfikację ryzyk, sposoby weryfikacji sukcesu oraz niezbędne zasoby.

Tworzenie strategii ma być Wynikiem ciągu szkoleń i sesji tutorskich oraz pracy nad autodiagnozą, które są zaproponowane każdej instytucji kultury włączonej w to działanie.

Opracowywanie strategii jest pomyślane jako proces, w który należy zaangażować jak najwięcej pracowników i pracownic każdej instytucji. Punktem wyjścia do tworzenia strategii jest obecna, zidentyfikowana w całym spektrum działań projektowych sytuacja instytucji kultury. W oparciu o ten stan proponujemy stworzyć strategię w dwóch wymiarach – planu krótkoterminowego i długoterminowego. Spojrzenie na instytucję w tych dwóch wymiarach pozwoli, naszym zdaniem, najlepiej przygotować się do wdrażania zmian systematycznych, efektywnych i odpowiadających rzeczywistym możliwościom instytucji kultury. Pozwoli też odpowiedzieć na oczekiwania odbiorców ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Dokument wskazuje elementy, które można wziąć pod uwagę przy budowaniu strategii wdrażania dostępności, w oparciu o Model Dostępnej Kultury. Poszczególne punkty/obszary mogą zostać dowolnie rozszerzone według uznania instytucji kultury, uwspólnione z procedurami wewnętrznymi instytucji lub dostosowane do już istniejących dokumentów.

Stan obecny

Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania

Wypełniając ten punkt, można skorzystać z opublikowanego na stronie www instytucji, a wymaganego przez Ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, opisu działań podejmowanych przez IK. **Limit słów:** maksymalnie 500.

W tej części proszę uwzględnić zwłaszcza:

1. Nazwę, rodzaj instytucji kultury i założenia programowe.
2. Zespół, kompetencje pracowników i pracownic.
3. Działania będące w stałej ofercie instytucji oraz działania nietypowe, podjęte na przykład w ostatnim roku działalności.
4. Współpracę ze środowiskami, organizacjami i podmiotami lokalnymi, nie tylko związanymi z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.

Miejska Biblioteka Publiczna w Gdyni jako instytucja kultury ma na celu zapewnienie równego dostępu do wiedzy, zasobów i wydarzeń kulturalnych wszystkim mieszkańcom, niezależnie od ich możliwości fizycznych, sensorycznych czy poznawczych. Zapewnienie dostępności jest więc naturalnym rozszerzeniem tej misji. Motywacją Biblioteki jest kreowanie przestrzeni otwartej dla wszystkich, budowanie relacji ze społecznością oraz rozwój instytucji w zgodzie z wartościami równouprawnienia i szacunku dla różnorodności. Biblioteka Gdynia zatrudnia 108 osób, z czego 70 na stanowiskach bibliotekarskich, mających ciągły i bezpośredni kontakt z użytkownikiem. Bibliotekarze i bibliotekarki dbają przede wszystkim o budowanie księgozbioru, a także o jego udostępnianie użytkownikom. Ponadto, w ramach pracy organizują wydarzenia edukacyjne i literackie dla wszystkich grup wiekowych, z których część projektują i prowadzą same, wykorzystując dotychczasowe, jak i nowe umiejętności. Wśród osób zatrudnionych na pozostałych stanowiskach mamy prężnie działający Dział Administracji i Księgowości i specjalistyczne działy takie jak: Dział Wsparcia Sieci czy Dział Marketingu i Promocji Literatury oraz Dział Informatyzacji. Są to działy zaangażowane we wsparcie pracy bibliotekarzy - merytoryczne, prawne i techniczne. Wśród pracowników Biblioteki Gdynia jest też duża grupa personelu technicznego wspierająca codzienne działanie bibliotek poprzez dbanie o porządek.

Biblioteka Gdynia współpracuje z pozarządowymi organizacjami, jak również ze szkołami, w tym takimi, które posiadają klasy integracyjne oraz szkołami specjalnymi. W efekcie tych współprac w bibliotecznym repertuarze pojawiają się wydarzenia integrujące lokalną społeczność, przełamujące bariery wynikające z niewiedzy dotyczącej niepełnosprawności, jak również pozwalające na zdobycie nowych społecznych umiejętności tym osobom ze

szczególnymi potrzebami, które ich potrzebują. Organizujemy również zajęcia skierowane do konkretnych grup i dla nich zaprojektowane, zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami. Fundacją, z którą najczęściej współpracujemy, jest Fundacja ADAPA, działająca na rzecz osób z autyzmem oraz innymi problemami rozwojowymi. Europejskie Centrum Edukacji Kulturalnej Osób z Niepełnosprawnością (ECEKON) organizuje w naszych wnętrzach występy swoich podopiecznych – na przykład koncerty. Efektem tej współpracy jest również zwiększenie świadomości pracowników Biblioteki Gdynia o potrzebach środowiska osób ze specjalnymi potrzebami i lepsze odpowiadanie na nie.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Proszę opisać dotychczas przeprowadzone działania, które miały na celu diagnozę potrzeb środowisk osób z niepełnosprawnościami, w tym działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę uwzględnić zaangażowanie pracowników i pracowników instytucji kultury w takie działania, sytuacje wykorzystania zewnętrznych ekspertów, wskazać kontekst podjętych dotychczas działań.

Limit słów: maksymalnie 500.

Posiadamy stosunkowo niewielką wiedzę o potrzebach użytkowników ze specjalnymi potrzebami. Mała reprezentacja tej grupy w wydarzeniach wskazuje na istniejące bariery w dostępności oraz na konieczność podejmowania działań mających na celu ich większe włączenie i aktywizację społeczną.

Dotychczasowe działania:

- badania ankietowe – badania satysfakcji użytkowników (podział wiekowy badanych – seniorzy są oddzielną grupą). Badania zostały przeprowadzone w czerwcu 2025 roku, użytkownicy wskazywali głównie na: trudności architektoniczne – strome schody, brak podjazdów (Oksywie i Wzgórze), brak toalety, brak przewijaków (Wypożyczalnia Centralna), niejasne oznakowanie książek na regałach (Karwiny), duży hałas (Mały Kack), za mały lokal, brak toalety (Dąbrowa);
- sprawdzenie strony/ audyt strony przez niewidomych czytelników;
- zajęcia literackie dla grup osób z niepełnosprawnością (szkoły specjalne i klasy integracyjne) – zajęcia dostosowywane do ich bieżących potrzeb – realizowane przez bibliotekarzy;

- zbieranie sugestii czytelników dotyczących zbiorów do zakupu (wielkie litery, audiobooki, pomoce dydaktyczne) w kontakcie bezpośrednim - realizowane przez bibliotekarzy;
- badanie społecznego i ekonomicznego wpływu biblioteki – pogłębione badania zostały przeprowadzone w październiku i listopadzie 2022 roku przez ekspertów z zewnątrz - Zespół ds. badania społecznego i ekonomicznego wpływu bibliotek publicznych, działający w ramach projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek. Propozycje usprawnień zgłaszanych przez użytkowników dotyczyły m.in. systemu bibliotecznego, katalogu online, strony internetowej, zwiększenia liczby kodów do Legimi, możliwości płatności kartą, umożliwienia zwrotów po godzinach (wrzutni) - to udało się zrealizować, a także: dostępu do toalety w każdej placówce, zakupu kawy/herbaty w każdej placówce, specjalizację placówek (np. poezja, esej, reportaż), wydłużenie godzin otwarcia, większej liczby bibliotek otwartych w weekendy, szerszego informowania o wydarzeniach, usunięcia barier architektonicznych – to nadal obszary do pracy;
- analiza komentarzy i informacji zwrotnych pojawiających się po zakończonych wydarzeniach przez Dział Promocji i bibliotekarzy w filiach;
- konsultacje z osobami niewidomymi nt. potrzeby wprowadzenia systemu nawigacyjno – informacyjnego dla osób niewidomych i niedowidzących;
- badania fokusowe – seniorzy (w trakcie trwania projektu przedsięwzięcie szkoleniowe). Badania te ujawniły wiele szczególnych potrzeb seniorów wynikających z racji wieku i pogarszającego się ogólnego stanu zdrowia. Potrzeby dotyczyły zarówno dostępności architektonicznej jak i zbiorów (Duże Litery), pojawiły się tu propozycje tematów spotkań np. Z Radą Dzielnic, czy z policją - dotyczące najnowszych metod oszustw. Biblioteka znaczy wiele w życiu seniorów, co zostało mocno podkreślone - często najważniejszy jest sam fakt uczestnictwa w wydarzeniach, integracji w grupie czy możliwość rozmowy z drugim człowiekiem. Pojawiły się prośby o możliwość dostarczania książek do domu np. w okresie zimowym;
- nawiązanie oficjalnej współpracy (umowa partnerska) z Fundacją Adapa Na Rzecz Osób z Autyzmem i Innymi Zaburzeniami Rozwoju, w ramach projektu (kampanii) „Równi Goście”, którego misją jest promowanie równego traktowania dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną (OzNI) w miejscach publicznych. Otrzymaliśmy tu krótki przewodnik, jak komunikować się z osobami dorosłymi z niepełnosprawnością intelektualną, którego zobowiązaliśmy się przestrzegać - przewodnik umieszczony w intranecie.

Opis głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w zakresie realizacji działań kulturalnych.

Opis należy sporządzić z uwzględnieniem Modelu dostępnej kultury – etapów podróży odbiorcy lub obszarów dostępności, w zależności od sytuacji.

Limit słów: maksymalnie 500.

- bariera komunikacyjno-informacyjna: część bibliotek jest słabo widoczna w przestrzeni miejskiej, droga do biblioteki jest skomplikowana, nieoczywiste lokalizacje, ukryte w zakamarkach osiedli, obszary: poruszanie się i widzenie;
- bariery architektoniczne – w wielu bibliotekach jest problem z wejściem – brak podjazdu, poręczy, ciężkie drzwi, brak windy, strome schody, uszkodzony chodnik, wąskie wejście, wysokie laby, brak toalet/ niedostępne toalety, obszar: poruszanie się;
- brak intuicyjnych oznaczeń przestrzeni wewnątrz bibliotek (brak wizualnych oznaczeń przeznaczenia poszczególnych pomieszczeń, brak ścieżek naprowadzających, mało widoczne oznaczenia regałów, zbiorów na półkach), obszary: poruszanie się, widzenie, czucie;
- brak procedury ewakuacyjnej i ewentualnego sprzętu do ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami, przenikające się obszary
- bariera cyfrowa - mało intuicyjna strona internetowa, nie do końca spełnia kryteria dostępności, wszystkie obszary
- brak sprzętu ułatwiającego komunikację z osobami ze szczególnymi potrzebami (np. pętle indukcyjne stanowiskowe i przenośne) - obszar: słuch;
- brak sprzętu nawigacyjno – informacyjnego dla osób słabowidzących i niewidomych, lokalizującego placówki w przestrzeni miasta – obszar: wzrok;
- nie wszędzie posiadamy dostosowane laby do obsługi osób niskorosłych i na wózkach - obszar: poruszanie się;
- karta zapisu czytelnika wymagająca przeformułowania - obszar: rozumienie;
- brak regulaminu biblioteki w tekście prostym – obszar: rozumienie;
- niewielka liczba dostępnych tekstów kultury w porównaniu do zapotrzebowania na nie (szczególnie Duże Litery) - obszar: wzrok;

- kompetencje zespołu wymagające nieustannego doskonalenia w zakresie obsługi osób ze szczególnymi potrzebami - wszystkie obszary;
- brak formalnego narzędzia dot. zbierania potrzeb uczestników wydarzeń - wszystkie obszary;
- brak formalnego narzędzia dot. ewaluacji po wydarzeniu – wszystkie obszary;

Opis najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę opisać kluczowe potrzeby instytucji w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, które ujawniły się przed rozpoczęciem udziału w projekcie „Projektowanie Uniwersalne Kultury” oraz w trakcie przedsięwzięcia szkoleniowego. **Limit słów:** maksymalnie 500.

Przed rozpoczęciem udziału w projekcie „*Projektowanie Uniwersalne Kultury*” oraz w trakcie tutoringu ujawniły się liczne potrzeby naszej instytucji, które pozwoliły zidentyfikować kierunki dalszego rozwoju w obszarze dostępności.

Najważniejszą potrzebą jest zapewnienie równego i swobodnego dostępu do budynków oraz przestrzeni bibliotek. Dotyczy to zarówno likwidacji barier architektonicznych (np. podjazdy, ergonomiczne wejścia, dostosowane toalety, obniżone lady), jak i poprawy czytelności układu przestrzennego wewnątrz budynków. Osoby starsze oraz osoby ze szczególnymi potrzebami podkreślają wagę intuicyjnych oznaczeń, czytelnych komunikatów wizualnych oraz dostępnych procedur ewakuacyjnych, które obecnie w wielu filiach są niekompletne lub nieistniejące (procedury ewakuacji). Nasze filie są mocno zróżnicowane w zakresie dostępności architektonicznej, także stawiamy na wyrównanie szans i zaspokajanie tych najważniejszych potrzeb architektonicznych.

Kolejną potrzebą jest rozwój kompetencji kadry. Pracownicy instytucji kultury powinni być przygotowani do obsługi osób z różnorodnymi potrzebami, w tym do komunikacji z osobami z trudnościami w obszarach: wzroku, słuchu, ruchu, czucia i rozumienia. Wskazuje to na konieczność regularnych szkoleń i budowania świadomości w zakresie równego traktowania i eliminowania barier komunikacyjnych.

Istotnym obszarem jest dostępność cyfrowa. Strona internetowa powinna być zgodna ze standardami WCAG 2.1, intuicyjna w obsłudze i umożliwiająca szybkie odnalezienie najważniejszych informacji. W trakcie projektu uwidoczniła się także potrzeba tworzenia

treści w formie uproszczonej (tzw. tekst łatwy do czytania), aby regulamin czy karta zapisu były dostępne dla jak najszerzej grupy odbiorców.

Duże znaczenie ma także rozwój oferty programowej. Potrzebne jest zwiększenie liczby dostępnych tekstów kultury w formach dostosowanych do różnych odbiorców, w tym szczególnie publikacji w druku powiększonym. Jednocześnie wskazana jest większa elastyczność w dostosowywaniu wydarzeń – zarówno poprzez stosowanie sprzętu wspierającego komunikację (np. pętle indukcyjne czy systemy nawigacyjno-informacyjne), jak i dzięki zbieraniu informacji o potrzebach uczestników jeszcze przed wydarzeniem.

Zidentyfikowano również brak systematycznych narzędzi ewaluacyjnych. Potrzebujemy prostych, dostępnych mechanizmów pozwalających badać poziom satysfakcji oraz identyfikować bariery i oczekiwania odbiorców. Tylko dzięki regularnej wymianie informacji możliwe będzie tworzenie oferty odpowiadającej na realne potrzeby osób starszych i osób ze szczególnymi potrzebami.

Podsumowując, kluczowe potrzeby instytucji obejmują: poprawę dostępności architektonicznej i cyfrowej, wprowadzenie jasnych i zrozumiałych procedur, systematyczne podnoszenie kompetencji zespołu, zwiększanie zasobów dostępnych tekstów kultury oraz wdrażanie narzędzi służących diagnozowaniu i ewaluacji potrzeb uczestników. Realizacja tych działań pozwoli na pełniejsze włączenie różnych grup odbiorców w życie kulturalne i społeczne.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami

Proszę zaznaczyć na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza całkowity brak dostępności, a 10 pełną dostępność.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Biblioteka Gdynia podejmuje szereg działań na rzecz zwiększania dostępności swojej oferty dla osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów, jednak wciąż istnieje wiele obszarów wymagających poprawy.

W strukturze organizacyjnej utworzono stanowisko koordynatorki ds. dostępności oraz przygotowano podstronę internetową zawierającą informacje w Polskim Języku Migowym (PJM) i w tekście łatwym do czytania (ETR). Pracownicy przeszli szkolenie z obsługi osób z

niepełnosprawnościami, współprowadzone przez osobę niewidomą. Zespół systematycznie podnosi swoje kompetencje w tym zakresie, jednak dostrzega potrzebę dalszego uwrażliwiania na potrzeby różnych grup użytkowników.

W ostatnich latach zmodernizowano i oddano do użytku kilka filii bibliotecznych. Nowe placówki, filie takie jak Mały Kack i Witomino, wyposażone są w oznaczenia tyflograficzne i windy, a w filii Cisowa zastosowano ścieżki naprowadzające. W filii Pustki Cisowskie posiadamy pętlę indukcyjną stanowiskową. Starsze oddziały są sukcesywnie dostosowywane poprzez montaż podjazdów, balustrad czy uchwytów w łazienkach, jednak proces ten przebiega wolno ze względu na ograniczone środki finansowe i kwestie własnościowe – tylko jeden budynek należy do biblioteki, pozostałe są wynajmowane. Nadal występują bariery architektoniczne, takie jak schody czy brak dostosowanych toalet, które znacząco utrudniają korzystanie z części placówek.

Seniorzy stanowią istotną grupę naszych odbiorców – w 2024 roku osoby w wieku 60+ stanowiły 21% wszystkich aktywnych czytelników (10 848 osób). Mimo to biblioteka nie zawsze jest w stanie odpowiedzieć na rosnące potrzeby tej grupy. Systematycznie powiększana jest liczba zbiorów z dużą czcionką, jednak skala potrzeb przewyższa możliwości finansowe instytucji.

Pomimo bogatej oferty kulturalnej i edukacyjnej udział osób ze szczególnymi potrzebami w wydarzeniach pozostaje stosunkowo niewielki. Rzadko udaje się zapewnić tłumacza PJM, a oferta dla osób niewidomych i słabowidzących nadal jest ograniczona. Dla osób neuroróżnorodnych dostępność poprawia się głównie poprzez działania takie jak: redukcja hałasu, odpowiednie oświetlenie czy możliwość skorzystania z miejsca wyciszenia. Najlepiej rozwinięte są rozwiązania dla osób z trudnościami w poruszaniu się, choć również w tym obszarze pozostaje wiele do zrobienia. Dla osób z trudnościami w zakresie rozumienia organizowane są zajęcia prowadzone przez osoby cierpliwe i wyrozumiałe, udzielające dodatkowych wyjaśnień.

Informacje o wydarzeniach publikowane są na stronie internetowej, w mediach społecznościowych oraz w biuletynie miejskim „Ratusz”. Strona internetowa oferuje możliwość zmiany kontrastu i wielkości czcionki, jednak jej obecne rozwiązania techniczne wciąż utrudniają korzystanie osobom niewidomym. Na Facebooku i Instagramie wszystkie zdjęcia opatrzone są opisami alternatywnymi. Obecnie trwają prace nad transkrypcją podcastów. Ewaluacja mniejszych wydarzeń prowadzona jest głównie na poziomie filii, co umożliwia bieżące wprowadzanie usprawnień.

Cele w zakresie poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku. Limit słów: maksymalnie 500.

Uwaga: cele muszą być powiązane z opisem barier i potrzebami.

1. Współtworzenie wydarzeń przy aktywnym współudziale osób ze szczególnymi potrzebami.
2. Opracowany katalog/zestaw potrzeb publiczności biblioteki w zakresie uczestnictwa w organizowanych wydarzeniach w podziale na obszary dostępności na podstawie informacji z formularza dostępnego na stronie do 30 listopada 2026.
3. Wsparcie techniczne i komunikacyjne - zakup i uruchomienie pętli indukcyjnych, zapewnienie dostępu do tłumacza PJM do 30 listopada 2026 r. (ewidencja), wdrożenie systemu nawigacyjno – informacyjnego dla osób niewidomych i niedowidzących.
4. Wzbogacenie zasobów bibliotecznych dla osób słabowidzących poprzez uzupełnienie księgozbioru o minimum 800 książek drukowanych w powiększonej czcionce (tzw. „Duże Litery”) do 30 listopada 2026 r.
5. Opracowanie oznakowania wewnętrznego w przestrzeniach minimum pięciu filii – obejmującego oznaczenia pomieszczeń użytkowych (np. wypożyczalnia, czytelnia, toaleta, strefa dla dzieci) z wykorzystaniem kontrastów, piktogramów - skonsultowanych z docelowym odbiorcą. Uzupełnienie o rozdzielacze, oznaczenia alfabetyczne, graficzne mapy/plany rozkładów pomieszczeń, pasy naprowadzające do pomieszczeń.
6. Wykonanie toalety w Wypożyczalni Centralnej poprzez zaprojektowanie i oddanie do użytku ogólnodostępnej toalety, w pełni dostosowanej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami – w tym osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i sensorycznymi oraz seniorów – zgodnie z obowiązującymi normami i zasadami projektowania uniwersalnego w terminie do 30 listopada 2026.

7. Doposażenie toalet w filiach o składane przewijaki - zakup i zamontowanie składanych przewijaków w toaletach dla osób ze szczególnymi potrzebami – w minimum 5 placówkach.
8. Wykonanie ludy w Wypożyczalni Centralnej, dostosowanej do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami, poruszających się na wózkach i niskorosłych.
9. Wprowadzenie usługi “książka do domu” dla mieszkańców Gdyni, którzy ze względu na stan zdrowia, stopień niepełnosprawności, uniemożliwiający przemieszczanie się, nie mają innej możliwości wypożyczenia zbiorów bibliotecznych.
10. Nakręcenie 20 filmów (około 3 minut) prezentujących filie Biblioteki Gdynia w formie wideo-spaceru po wnętrzu biblioteki ze szczególnym uwzględnieniem wejścia, szerokości drzwi, ew. podjazdów/schodów/windy do filii, rozmieszczenia pomieszczeń, ew. różnicy poziomów w filiach oraz rodzaju ludy bibliotecznej. Filmy będą przygotowane w sposób czytelny i dostępny – z napisami, audiodeskrypcją oraz tłumaczeniem PJM.
11. Przeprowadzenie cyklu szkoleń wraz dla wszystkich pracowników biblioteki w zakresie pracy z osobami ze szczególnymi potrzebami i opracowanie wewnętrznego poradnika dobrych praktyk do końca 2026 r.
12. Opracowanie i wdrożenie procedur ewakuacji. Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników BG poprzez przeszkolenie pracowników w zakresie ewakuacji osób ze SP oraz opracowanie, przetestowanie i wdrożenie procedury ewakuacji dostosowanej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami a także wyposażenie w niezbędne środki ewakuacyjne filii Biblioteki Gdynia do końca listopada 2026 r.
13. Dostępna cyfrowo strona internetowa. Aktualizacja strony internetowej oraz wdrożenie rekomendacji zgodnych ze standardami WCAG 2.1. Dostosowanie działań promocyjnych w SM oraz dodawanie opisów alternatywnych dla zdjęć, napisów do filmów i elementów audiodeskrypcji dla kluczowych materiałów multimedialnych w terminie do końca listopada 2026 roku.
14. Od września testujemy w jednej z placówek (Biblioteka Mały Kack - biblioteka ze zjeżdżalnią) ciche wtorki i piątki – bez ekranów, konsoli i zjeżdżalni - obszar czucia. Dodatkowo planujemy zakup foteli akustycznych, zapewniających możliwość wyciszenia w tej placówce.

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w perspektywie długookresowej, to jest do końca 2030 roku. Limit słów: maksymalnie 500.

Uwaga: cele muszą być powiązane z opisem barier i potrzebami.

W perspektywie długookresowej dążymy do tego, aby wszystkie placówki biblioteczne były dostępne, przyjazne i otwarte dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz osób starszych. Cele wynikają bezpośrednio z diagnozy, która wykazała przede wszystkim bariery architektoniczne, brak spójnego systemu orientacyjnego, ograniczoną ofertę treści dostępnych, a także niewystarczające dostosowanie wydarzeń do potrzeb odbiorców ze szczególnymi potrzebami.

1. Zapewnienie pełnej dostępności architektonicznej placówek

Celem strategicznym jest modernizacja i przebudowa wybranych bibliotek zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Dzięki temu zlikwidowane zostaną bariery w dostępie do przestrzeni, co umożliwi swobodne korzystanie z oferty biblioteki przez osoby poruszające się na wózkach, osoby starsze czy użytkowników z niepełnosprawnościami wzroku i słuchu.

2. Stworzenie nowych, dostępnych lokalizacji dla placówek działających w przestrzeniach spółdzielczych

Przeniesienie części filii do nowych siedzib pozwoli zaprojektować od podstaw przestrzenie zgodne z zasadami dostępności. Dzięki temu biblioteki staną się nie tylko neutralne wobec barier, ale także aktywnie wspierające potrzeby użytkowników, oferując komfortowe warunki wszystkim odwiedzającym.

3. Ciągłe udoskonalanie przestrzeni poprzez wprowadzanie drobnych dostosowań

Nawet po przeprowadzonych remontach, zamierzamy systematycznie wprowadzać mniejsze usprawnienia, takie jak: kontrastowe oznaczenia, dodatkowe tablice informacyjne czy elementy ułatwiające korzystanie z infrastruktury sanitarnej. Celem jest nieustanne i elastyczne reagowanie na bieżące potrzeby odbiorców.

4. Ułatwienie orientacji w przestrzeni miejskiej

Poprawa oznakowania bibliotek, w tym próba wpisania się w spójny system drogowskazów miejskich i oznaczeń, co pozwoli osobom starszym i ze szczególnymi potrzebami na łatwiejsze odnajdywanie placówek i uczestniczenie w życiu kulturalnym.

5. Podnoszenie kompetencji kadry bibliotecznej w zakresie dostępności

Stałym celem będzie rozwój wiedzy i umiejętności pracowników w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnościami i seniorów, stosowania komunikacji inkluzywnej, a także znajomości procedur bezpieczeństwa i ewakuacji. Dzięki temu biblioteka stanie się przestrzenią bardziej otwartą i przyjazną.

6. Wzmacnianie partnerstw ze środowiskiem osób ze szczególnymi potrzebami

Długoterminowym celem jest rozwój i utrzymywanie stałej współpracy z organizacjami pozarządowymi i grupami reprezentującymi osoby z niepełnosprawnościami oraz środowiskiem senioralnym. Pozwoli to budować ofertę w oparciu o realne potrzeby i doświadczenie tych środowisk.

7. Poszerzanie zbiorów o dostępne teksty kultury

Instytucja dąży do tego, by każdy użytkownik – niezależnie od ograniczeń wzroku, słuchu czy wieku – mógł znaleźć w bibliotece treści dostosowane do swoich potrzeb. Oznacza to sukcesywne uzupełnianie księgozbioru o książki w dużym druku, audiobooki, publikacje cyfrowe i inne formy dostępne.

8. Tworzenie dostępnej oferty wydarzeń kulturalnych

Celem jest zapewnienie, by wydarzenia organizowane przez bibliotekę były dostępne dla jak najszerzej grupy odbiorców. Będzie to realizowane poprzez konsultacje z osobami ze szczególnymi potrzebami, wprowadzanie udogodnień takich jak tłumaczenie na PJM, audiodeskrypcja czy napisy, a także współtworzenie wydarzeń przy aktywnym udziale tych środowisk.

Planowany sposób pomiaru osiągnięcia celu krótkoterminowego.

Należy podać nazwę i definicję wskaźnika, jego wartość oraz sposób pomiaru.

Limit słów: maksymalnie 500.

Formularz rejestracyjny zbierający szczególne potrzeby użytkowników

- na stronie internetowej biblioteki jest umieszczony formularz rejestracyjny zawierający pole umożliwiające zgłoszenie szczególnych potrzeb dot. uczestnictwa w konkretnym wydarzeniu
- Wartość - 1
- Sprawdzenie działania formularza na stronie

Zbiór/katalog (otwarty) zgłoszonych przez użytkowników potrzeb

- Umieszczony w intranecie, dostępny dla wszystkich pracowników przewodnik, zbiór potrzeb zgłoszonych przez użytkowników wraz z rozwiązaniem lub sposobem zapewnienia potrzeby
- Wartość - 1
- Sprawdzenie obecności przewodnika w intranecie, ocena funkcjonalności rozwiązania po roku działania

Działające pętle indukcyjne

- Pięć filii biblioteki wyposażonych w pętle stanowiskowe zamontowane na stanowisku obsługi użytkowników. Jedna pętla mobilna wykorzystywana przy wydarzeniach w różnych filiach.
- Wartość - 5 stanowiskowych, 1 mobilna
- Audyt pętli i umieszczenie informacji o nich na stronie <https://www.tumozesz.pl/>

Działające systemy nawigacyjno – informacyjne dla osób niewidomych i niedowidzących

- Filie biblioteki wyposażone w system nawigacyjno-informacyjny dla osób niewidomych i niedowidzących umieszczony nad wejściem głównym do placówek
- Wartość - 21 lokalizacji wyposażonych w system
- Audyt systemu nawigacyjno-informacyjnego i umieszczenie informacji na stronie systemu

Podwojenie liczby zbiorów “Duże Litery”

- zakup dodatkowych egzemplarzy dostępnych tekstów kultury w tekście powiększonym - “Duże Litery” (stan na sierpień 2025 to 800 pozycji)
- Wartość - 800 dodatkowych pozycji
- Stan inwentarza, statystyka wypożyczeń na koniec 2026 roku

Oznakowanie wewnętrzne w minimum 5 filiach - pełen system oznaczeń

- Oznaczenie poszczególnych pomieszczeń, linie naprowadzające, mapy rozkładu placówek, oznakowanie układu zbiorów: rozdzielacze, alfabet
- Wartość - 5
- Wdrożony system oznakowania wewnętrznego filii i zbiorów.

Dostępna toaleta w Wypożyczalni Centralnej

- Zaprojektowanie i wykonanie dostępnej toalety w placówce
- Wartość - 1
- Audyt architektoniczny toalety, protokół odbioru

Składane przewijaki do toalet w minimum 5 filiach

- Zakup i zamontowanie przewijaków składanych naściennych w toaletach
- Wartość – 5
- Audyt architektoniczny toalet

Dostępna lada w Wypożyczalni Centralnej

- Zaprojektowanie i wykonanie lady w Wypożyczalni Centralnej umożliwiającej obsługę czytelników poruszających się na wózkach i osób niskorosłych
- Wartość - 1
- Audyt architektoniczny lady

Wdrożona usługa “książka do domu”

- Opracowanie regulaminu i zasad działania oraz uruchomienie usługi, promocja usługi książka do domu
- Wartość - 1
- Statystyka wypożyczeń w ramach usługi książka do domu

Filmy ukazujące “drogę do biblioteki”

- Nakręcenie 20 krótkich filmów prezentujących drogę do biblioteki. Materiały będą przygotowane w sposób czytelny i dostępny – z prostymi ujęciami krok po kroku, z napisami dla osób z niepełnosprawnością słuchu oraz z audiodeskrypcją dla osób z niepełnosprawnością wzroku. Filmy pomogą wszystkim użytkownikom łatwiej dotrzeć do biblioteki.
- Wartość 20 filmów
- Umieszczenie filmików na stronie biblioteki

Cykl szkoleń dla pracowników z zakresu dostępności i obsługi osób ze szczególnymi potrzebami

- Przeprowadzenie cyklu szkoleń dla pracowników z zakresu współpracy z osobami ze szczególnymi potrzebami
- Wartość - 70% przeszkolonych pracowników
- Lista obecności – minimum 70% pracowników

Meble wyciszające w Bibliotece Mały Kack

- Zakup 3 foteli wyciszających do filii Mały Kack
- Wartość - 3
- audyt

Procedura ewakuacji w filiach biblioteki – Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego, zakup podstawowego sprzętu ewakuacyjnego

- Opracowanie i wdrożenie procedury ewakuacji w 20 placówkach
- Wartość - 20 filii biblioteki z opracowaną i wdrożoną procedurą, plus zakup niezbędnego sprzętu ewakuacyjnego
- Audyt procedur ewakuacyjnych

Strona internetowa biblioteki w pełni zgodna ze standardami WCAG 2.1

- Dostosowanie obecnej strony do standardów WCAG 2.1
- Wartość 1
- Audyt cyfrowy strony z udziałem osób ze szczególnymi potrzebami

Plan działań na rzecz osiągnięcia postawionych celów

Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku.

Działania muszą być zgodne z diagnozą: opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Musi być widoczny ich związek z postawionym celem/celami. Działania muszą być zgodne z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć. Katalog działań musi być sporządzony w taki sposób, by wiadomo było, które są zależne od ewentualnego otrzymania grantu w II etapie projektu, a które zostaną zrealizowane niezależnie.

Limit słów: maksymalnie 500.

Plan działań na rzecz osiągnięcia celów krótkoterminowych (do 31 grudnia 2026 r.)

Planowane działania odpowiadają na zidentyfikowane bariery i potrzeby osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych. Każde z działań zostało przypisane do właściwego obszaru dostępności, etapu podróży odbiorcy oraz kroku w rozumieniu Modelu Dostępnej Kultury.

1. Identyfikacja i obsługa indywidualnych potrzeb odbiorców

Obszar: wszystkie obszary, dostępność informacyjno-komunikacyjna

Etap podróży odbiorcy: pozyskanie informacji o dostępnej ofercie/korzystanie z oferty

Krok: przygotowanie dostępnej oferty

Działania: wdrożenie formularza rejestracyjnego online z pytaniem o szczególne potrzeby; zapewnienie dostępu do tłumacza PJM. Zakup usług – zależny od grantu; wdrożenie formularza – niezależnie.

2. Pętle indukcyjne

Obszar: słyszenie / dostępność informacyjno-komunikacyjna

Etap podróży: korzystanie z oferty

Krok: przygotowanie dostępnej oferty / udział w wydarzeniu

Działania: montaż 5 pętli indukcyjnych stanowiskowych w filiach biblioteki (stanowiska obsługi użytkowników), zakup 1 pętli mobilnej wykorzystywanej podczas wydarzeń w różnych filiach, audyt działania pętli, zamieszczenie informacji o dostępnych pętlach na portalu [Tu możesz](#).

3. System nawigacyjno-informacyjny dla osób słabowidzących i niewidomych

Obszar: widzenie

Etap podróży: droga na wydarzenie i poruszanie się w przestrzeni instytucji

Krok: przygotowanie dostępnej oferty / udział w wydarzeniu

Działania: montaż 21 systemów nad wejściami do poszczególnych placówek z informacją głosową dla osób słabowidzących i niewidomych o wejściu do instytucji i poruszaniu się po placówce (informacja w dedykowanej, bezpłatnej aplikacji). Działanie zależne od grantu.

4. Rozszerzenie oferty zbiorów dla osób słabowidzących

Obszar: widzenie

Etap podróży: korzystanie z oferty

Krok: przygotowanie dostępnej oferty, korzystanie z treści i zasobów

Działania: zakup i włączenie do księgozbioru biblioteki minimum 800 egzemplarzy książek w powiększonej czcionce („Duże Litery”). Działanie zależne od grantu.

5. Wdrożenie dostępnego oznakowania wewnętrznego

Obszar: widzenie, rozumienie, czucie - poruszanie się

Etap podróży: korzystanie z oferty

Krok: przygotowanie dostępnej oferty

Działania: opracowanie i montaż oznaczeń pomieszczeń w kontrastach z piktogramami, map filii, oznaczeń na podłodze - skonsultowanych z użytkownikami - w minimum pięciu filiach. Działanie zależne od grantu.

6. Budowa dostosowanej toalety w Wypożyczalni Centralnej

Obszar: wszystkie obszary

Etap podróży: korzystanie z oferty

Krok: przygotowanie dostępnej oferty, możliwość skorzystania z toalety

Działania: zaprojektowanie i oddanie do użytku toalety zgodnej z normami dostępności. Działanie zależne od grantu.

7. Składane przewijaki w minimum 5 filiach

Obszar: wszystkie obszary

Etap podróży: korzystanie z oferty

Krok: przygotowanie dostępnej oferty, korzystanie z infrastruktury sanitarnej

Działania: zakup i montaż w minimum 5 toaletach w różnych placówkach składanych przewijaków. Działanie zależne od grantu.

8. Likwidacja barier architektonicznych w dostępie do budynku Wypożyczalni Centralnej – dostosowana lada

Obszar: poruszanie się

Etap podróży: korzystanie z oferty

Krok: przygotowanie dostępnej oferty

Działania: zaprojektowanie i montaż lady bibliotecznej dostosowanej do obsługi osób na wózkach i niskorosłych. Działanie zależne od grantu.

9. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ewakuacji

Obszar: wszystkie obszary

Etap podróży: korzystanie z oferty

Krok: przygotowanie dostępnej oferty, ewakuacja osób ze szczególnymi potrzebami

Działania: opracowanie procedur ewakuacji dostosowanych do osób z niepełnosprawnościami, szkolenia pracowników, wyposażenie placówek w podstawowe środki ewakuacyjne w zależności od potrzeb. Działanie zależne od grantu.

10. Zwiększenie dostępności cyfrowej

Obszar: wszystkie obszary

Etap podróży: pozyskanie informacji o wydarzeniu

Krok: przygotowanie dostępnej oferty i informacja i promocja

Działania: audyt strony internetowej, wdrożenie rekomendacji WCAG 2.1, dostosowanie treści w mediach społecznościowych (opisy alternatywne, napisy, audiodeskrypcja). Audyt – niezależnie; wdrożenia – zależne od grantu.

11. Poprawa komfortu akustycznego filii

Obszar: czucie

Etap podróży: korzystanie z oferty

Krok: przebywanie w przestrzeni

Działania: zakup i montaż foteli akustycznych w filii Mały Kack. Zakup atestowanych słuchawek wyciszających, z których możliwe będzie korzystanie na miejscu w filiach. Działanie zależne od grantu.

Planowane działania stanowią spójny system rozwiązań obejmujący wszystkie etapy podróży odbiorcy – od uzyskania informacji, przez dotarcie i uczestnictwo, po zapewnienie bezpieczeństwa i komfortu. Realizacja będzie monitorowana poprzez wskaźniki określone w części dotyczącej pomiaru celów.

Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie długoterminowej, to jest do końca 2030 roku.

Działania muszą być zgodne z diagnozą: opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Musi być widoczny ich związek z postawionym celem/celami. Działania muszą być zgodne z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć. Katalog działań musi być sporządzony w taki sposób, by wiadomo było, które są zależne od ewentualnego otrzymania grantu w II etapie projektu, a które zostaną zrealizowane niezależnie. **Limit słów:** maksymalnie 500.

Działania długoterminowe wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy, w której zidentyfikowano główne bariery dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i osób starszych. Odnoszą się one zarówno do dostępności architektonicznej jak i do barier komunikacyjnych, informacyjnych oraz programowych. Uwzględniają również wskazane w diagnozie potrzeby związane z tworzeniem inkluzyjnej oferty kulturalnej, odpowiadającej na oczekiwania szerokiej grupy odbiorców.

Planowane działania:

- 1. Kompleksowe remonty placówek zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego**

Modernizacja budynków: Biblioteka Grabówek, Biblioteka Wzgórze, Biblioteka Chylonia, Biblioteka Dąbrowa oraz Wypożyczalnia Centralna. Zakres działań obejmować będzie dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności i osób starszych, z uwzględnieniem m.in. dostępności komunikacyjnej, sensorycznej i sanitarnej.

2. Przeniesienie wybranych placówek do nowych lokalizacji i ich aranżacja zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego

Dotyczy to bibliotek obecnie funkcjonujących w zasobach spółdzielczych: Biblioteka Obłuże, Biblioteka Oksywie oraz Biblioteka Karwiny. Przeniesienie do nowych przestrzeni umożliwi stworzenie od podstaw miejsc dostępnych, komfortowych i przyjaznych użytkownikom o zróżnicowanych potrzebach.

3. Stopniowe dostosowywanie architektoniczne placówek po przeprowadzonych remontach

Wdrożenie drobnych, ale istotnych usprawnień, takich jak oznaczenia kontrastowe, elementy ułatwiające orientację czy dodatkowe udogodnienia w toaletach.

4. Oznaczenie bibliotek w przestrzeni miejskiej

Wdrożenie spójnego systemu oznakowania kierunkowego, który ułatwi lokalizację wybranych filii w przestrzeni miejskiej.

5. Szkolenia pracowników

Kontynuacja i poszerzanie programów edukacyjnych dla kadry, obejmujących tematykę obsługi osób z niepełnosprawnościami, komunikacji inkluzywnej, a także procedur związanych z bezpieczeństwem i ewakuacją.

6. Rozszerzanie współpracy ze środowiskiem osób ze szczególnymi potrzebami

Nawiązywanie i pogłębianie partnerstw z organizacjami pozarządowymi, grupami reprezentującymi osoby ze szczególnymi potrzebami oraz środowiskiem senioralnym, w celu lepszego dopasowania oferty.

7. Rozbudowa zbiorów o dostępne teksty kultury

Systematyczne zwiększanie zasobów o książki w powiększonej czcionce, audiobooki, publikacje w formatach cyfrowych.

8. Poszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych

Organizacja wydarzeń dostępnych, tworzonych w oparciu o konsultacje ze środowiskiem osób ze szczególnymi potrzebami i przy ich aktywnym współudziale.

Opis tego, jakie znaczenie dla realizacji celów krótkoterminowego i długoterminowego będzie miało ewentualne uzyskanie grantu. Limit słów: maksymalnie 500.

Uzyskanie grantu będzie miało kluczowe znaczenie zarówno dla realizacji celów krótkoterminowych, jak i w perspektywie długoterminowych. Środki pozyskane w ramach dofinansowania pozwolą nam na realizację priorytetowych działań, które są fundamentem poprawy dostępności Biblioteki Gdynia dla osób ze szczególnymi potrzebami i osób starszych. Dzięki grantowi możliwe będzie sfinansowanie pierwszego etapu zmian zgodnych z obowiązującymi standardami.

Realizacja zadań w perspektywie krótkoterminowej pozwoli na szybkie zlikwidowanie najpoważniejszych barier, co przełoży się na zwiększenie liczby użytkowników ze szczególnymi potrzebami, którzy będą mogli samodzielnie i komfortowo korzystać z oferty biblioteki. Wzrost grona odbiorców będzie jednocześnie dowodem skuteczności podjętych działań i argumentem w rozmowach z organizatorem o przyznanie dodatkowych funduszy w kolejnych latach.

Grant będzie również impulsem do zbudowania trwałych procedur i standardów obsługi, które zostaną utrzymane i rozwijane w przyszłości. W perspektywie długoterminowej umożliwi to stopniowe poszerzanie katalogu usług, doposażanie kolejnych filii oraz dostosowanie oferty kulturalnej do rosnących potrzeb odbiorców.

W praktyce oznacza to, że dofinansowanie z grantu stworzy solidny fundament, na którym będziemy mogli budować systemową, trwałą dostępność – zarówno w wymiarze infrastrukturalnym, jak i społecznym. Bez tego wsparcia wdrożenie zmian w tak szerokim zakresie byłoby znacząco utrudnione i rozłożone w czasie, co opóźniłoby zarówno realizację celów do 2026 roku, jak i dalsze działania przewidziane w strategii długofalowej.